

למטה
פ"ה

במהלוקת כאן כך מהלוקת במראות נגעים. פ"ה דת"י ה"א
זהאי דמשום דמעיל צא לכפר על לשון הרע וכן
נגעים באין על לשון הרע כדאמרין פרק י"ג בערכין (ערכין דף ט"ו):
שבעים ושנים. לא פליגי^ל התנא אמתניתין דשבעות (דף ג.)
דתנן שנים שהן ארבע

הוגעו למים. כלומר אם היה גיעול מועט ולא^ח הזקיקן אלא
לכיצוס מים מכבסין אותו אף צנתר ואהל: הוגעו לנתר ואהל.
שנתגעלו גיעול רב שהגיעו ליזקק לכיצוס נתר ואהל חו לא מתקן
לבו כלל: אף במים. לאו לרבותא הוא אלא למימרה דנתר ואהל
תורה אור דנקט לאו לענין כיצוס נקט דהייכא

דהתם מיירי בנגעים לצנים והכא
מיירי בכל מיני נגעים ירקרק ואדמדם
ופתוכים ויש להוסיף עוד נגעי צתים
ונגעי בגדים: **מכפרים על**
שפיכות דמים. מה שמפרשים^ל אהל
מיום שחרצ צית המקדש אף על פי
שצטלו ד' מיתות דין [ארבע] מיתות
לא צטלו דלכחי לא נקט מ' שנה
קודם שחרצ צית המקדש שגלטה
סנהדרין דצהריא שעתא אפי' דין
ארבע מיתות לא הוה דצגדי כהונה
מכפרין ולא נסירא דגבי שמעון צן
שטח פריך ליה^ל צאחד דיני ממונות
(סנהדרין דף ל"ז): אף על גב דהוה כגדי
כהונה יומיהו הייתי יכול לקיים פירוש
זה ולומר דלכחי לא נקט מ' שנה
*משום דלויכא דין מיתות דצטלו כגון
ערויות ועבודת כוכבים שמכפרין
עליהם מכנסים ואפוד אצל דין שפיכות
דמים לא צטל דכתנות שמכפרת על

הוגעו לנתר ואהל אף במים אין מכבסין
ויש אומרים "אין מכבסין אותו כל עיקר
*שאין עניות במקום עשירות: ת"ר ימעיל
כולו של תכלת היה שנאמר *ויעש את
מעיל האפוד כליל תכלת שוליו כיצד
ל^למביא תכלת וארגמן ותולעת שני שזורין
ועושה אותו כמין רימונים שלא פיתחו
פיהו וכמין קונאות של^לקנסות שבראשי
תינוקות יומביא שבעים ושנים זגין שבהן
שבעים ושנים עינבלין ותולה ל^לבהן
שלשים וישיה בצד זה ושלשים וישיה
מצד זה רבי ד' דוסא אומר משום רבי
יהודה שלשים וישיה היו שמונה עשרה
מצד זה ושמונה עשרה מצד זה אמר רבי
עיניני בר ששון במהלוקת כאן כך מהלוקת
במראות נגעים *דתנן מראות נגעים רבי
דוסא בן הרכינס אומר ל"ו עקביא בן
מהללאל אומר שבעים ושנים *ואמר רבי
עיניני בר ששון^ללמה נסמכה פרשת
קרבנות לפרשת בגדי כהונה לומר לך מה
קרבנות מכפרין אף בגדי כהונה מכפרין
כתנות מכפרת על שפיכות דם שנאמר
*וישחתו שעיר עוים ויטבלו את הכתנת
בדם מכנסים^למכפרת על גילוי ערויות
שנאמר *ועשה להם מכנסים בד^ללכסות
(את) בשר ערוה] מצנפת מכפרת על גסי
הרוח מנין אמר רבי חנינא יבא דבר שבגובה
ויכפר על גובה אבנט מכפר על הרהור הלכ
ז^ל*היבא דאיתיה חושן מכפר על הדינין
שנא' *ועושה חושן משפט אפוד מכפר על
עבודת כוכבים שנאמר *אין אפוד ותפרים
מעיל מכפר על לשון הרע מנין א"ר חנינא
יבא דבר שבקול ויכפר על קול הרע וציץ
מכפר על עזות פנים בציץ כתיב *והיה על
מצח אהרן ובעזות פנים כתיב *ומצח אשה
זונה היה לך איני והא"ר יהושע בן לוי שני
דברים לא מצינו להן כפרה בקרבנות ומצינו
לו כפרה ממקום אחר ואלו הן שפיכות דמים
ולשון הרע שפיכות דמים מעגלה ערופה
ולשון הרע מקטרת דתני רב חנניה מנין
לקטרת שמכפרת שנאמר *ויתן את הקטרת
ויכפר על העם *ותני רבי ישמעאל על
מה קטרת מכפרת על לשון הרע יבא דבר
שבחשאי ויכפר על מעשה חשאי קשיא לשון
הרע אלשון הרע קשיא שפיכות דמים
אשפיכות *דמים לא קשיא הא דידיע מאן
קטליה הא דלא ידיע מאן קטליה אי דידיע
לא קשיא הא בצינעא הא בפרהסיא:

דאסור אסור לגמרי והיכא דשרי שרי
לגמרי אלא לענין גיעול נקיט ליה
וה"ק נתגעלו אין מכבסין אותו כלל
אם הזקיקו לנתר ואהל: נראה
צעיני דה"ג שוליו כיצד היה מביא
כו' דברימונים נאמרו שלשה לבעים:
אלא נפתחו פיהם. דרך רימונים
כשצופין צאילן אחר גמר ביטולן
מתפתחין מאיליהן כדרך שעושין
קליפי אגוזים החלוטות: וכמין
קונאות. בוטוכ"ש עשויין כמין מיק
של נחשת שעושין^ל [בסוף] צית יד
הרומה שקורין ארישטייל לשון
(שמואל ג' כ"א) ומשקל קינו דיטבי
בנוב והתינוקות תולין אותו בראשי
כוצעי נגעים שעושין אותו למלחמתן
שקורים הילמי"ש: *קנסות שבראשי
תינוקות. לשון וקלסא דנחשא על
רישיה: זגין. אינלליט"ש: עינבלים.
מה שתלו בתוכן לקשקש ותולה זו
אלל הרמון [והוא] פעמון כדכתיב
(שמות ל"ט) פעמון ורמון^ל ובתוך
הרמונים דקרא לאו בתוך החלל
קאמר אלא ציניהם דפעמון אחד
צין שני רמונים: מזל זה. מלפניו
ומלאהריו: מראות נגעים. לטמא
ל^למפתוכין של לבן אדמדם ולבנים
של נתקי הראש וזקן ושל נגעי צתים
[ונגדים]: למה נסמכה. צלו את
אהרן זאת תורת העולה זאת תורת
החטאת והאשם וזצה השלמים וזכר
קה את אהרן ואת הנגדים: ויטבלו
את הכתנת. רמו הוא לעמוד
ל^לשיכפר שפיכת דמים ככתנת
טבילה היינו כפרה: לכסות^ל את
צער ערוה. לחפות על גילוי ערויות:
אהיכא דאיתיה. שהיו חוגרין כנגד
אלילי ידיהו דהיינו כנגד הלג
כדילפינן בפרק שני (לעיל דף ט"ו).
מולא יחגרו צינע: אין אפוד. נגלה
עון תרפים הא יש אפוד אין תרפים
כך שמעתי במסכת ערכין (דף
ט"ו): דבר שבקול. פעמונים שבו
ל^למכפרת]: [ויכפר] על העם.
במהלוקת קרה שהוא לשון הרע
ל^לשנאמר [תנא] אהס המיתם וגו':
שנחשאי. שהיה^ל לצדו שם כדתנן
פורשין *צין האולס ולמזבח בשעת
הקטרה וכל שכן מן ההיכל^ל שנאמר
וכל אדם לא יהיה וגו' בסדר יומא
(דף מז.): ידיע מאן קטליה.
כתנות מכפרת על הליצור שלא
יעשבו: צר קטלח הוא. וכל כמה
דלא קטליה מיענשי דכתיב^ל [ולאחך]
לא יכופר וגו' (נמדר ל'): ומשני
צמיזד ולא אחרו ציה. דלאו צר קטלח
הוא הילכך ליצור מתכפר בכתנות
והוא^ל נגעים באים עליו כדאמר
דבר שבקול קול^ל פעמונים מכפר עליו:

גליון הש"ס
גמ' למה נסמכה פרשת
קרבנות לפרשת בגדי
כהונה. בערכין דף ו'
איתא למה נסמכה פרשת
בגדי כהונה לפי קרבנות
וע' בריש' כאן והתם.
ועיין בדברות הראשונים פ'
מלוכה

שפיכות דמים אין מכפרת על ההורג
אלא על ישראל שערצין זה צזה
דמיא דעגלה ערופה דכתיב (דברים
כ"א) כפר לעמך ישראל ואליצור מכפרת
ולא על ההורג וכן משמע הכא דכתנת
לא מכפרת אהורג דאי מכפרת מאי
פריך הכא מעגלה ערופה והא עגלה
ערופה אישראל מכפרה וכן משמע
פ' י"ג בערכין (ערכין דף ט"ו). דקאמר
על ז' דברים נגעים באים וקחשיב
שפיכות דמים ולשון הרע ופריך התם
ממעיל שמכפר על לשון הרע ומכתנת
שמכפר על שפיכות דמים לא פריך
מידי משום דלא מכפר אהורג אלא
אישראל כדפרישית אצל מלשון הרע
כ' דלא מלינו לשנויי הכי דמסתמא
אין ליצור נענשין על לשון הרע של זה
כיון דשמא לא יבא לידי תקלה וכן פירש
בקונט' התם ועוד יש מפרשים
כהיכא דערכין (גו"ס) דלכחי לא פריך
מכתנת דנכי דמללת מעוונת מיתה
מנגעים ויטורין לא מללת ואם תאמר
הכא משמע דכתנת מכפרת על דידיע
מאן קטליה וצבועות (דף ה.)
מלריך קרא למימר שאין שעיר
*המשחלה מכפר על דידיע מאן
קטליה ואמאי לריך קרא פשיטא
דהא כתנת מכפרת ומיכו יש לפרש
דיש חילוק צין ליצור לכל ישראל
דכתנת מכפרת אליצור ושעיר
*המשחלה על כל ישראל:

הדרן עלך המזבח מקדש
מאן קטליה בר קטלא הוא במזיד ולא אתרו ביה ולשון הרע אלשון הרע נמי
לא קשיא הא בצינעא הא בפרהסיא:

הדרן עלך המזבח מקדש

הדרן עלך המזבח מקדש

שימה מקובצת
א) כיצד היה מכיבד
ב) קוללות שבראשי:
ג) ותולה בו שלשים
ד) ותיבת בהן נמחק: ד'
ה) דוסא אומר ששה
ו) שלשים היו וכו' תיבות
ז) משום ר' יהודה נמחק:
ח) מכנסים מכפרים את
ה) נמחק: ו' לכסות בשר
ערוה מצנפת ותיבת את
ל"ט ז' אהיכא דאיתיה:
ה) ולא הזקיקו אלא:
ו) שעושין בסוף בית יד:
ז) מו"ד קוללות
שבראשי: [א] ורמון והא
דכתיב וישם פעמונים
בתוך הרמונים לאו כו'
היבית דקרא נמחק:
י) לטמא משנה היא
כמ"ב נגעים בפ"ק והני
נבאי חשבי בפתוכין של
לבין: ו' שכפרת שפיכת
תיבת שיכפר ל"ט:
י) תיבת את נמחק:
ט) יכפר על ותיבת
מכפר נמחק: טו) דכתיב
ציה אהס: יז) שהיה
הבתן לבדו: יח) דתוכל
אלא בנגעים ושב ורפא לו: כא)

שפיכות דמים אין מכפרת על ההורג
אלא על ישראל שערצין זה צזה
דמיא דעגלה ערופה דכתיב (דברים
כ"א) כפר לעמך ישראל ואליצור מכפרת
ולא על ההורג וכן משמע הכא דכתנת
לא מכפרת אהורג דאי מכפרת מאי
פריך הכא מעגלה ערופה והא עגלה
ערופה אישראל מכפרה וכן משמע
פ' י"ג בערכין (ערכין דף ט"ו). דקאמר
על ז' דברים נגעים באים וקחשיב
שפיכות דמים ולשון הרע ופריך התם
ממעיל שמכפר על לשון הרע ומכתנת
שמכפר על שפיכות דמים לא פריך
מידי משום דלא מכפר אהורג אלא
אישראל כדפרישית אצל מלשון הרע
כ' דלא מלינו לשנויי הכי דמסתמא
אין ליצור נענשין על לשון הרע של זה
כיון דשמא לא יבא לידי תקלה וכן פירש
בקונט' התם ועוד יש מפרשים
כהיכא דערכין (גו"ס) דלכחי לא פריך
מכתנת דנכי דמללת מעוונת מיתה
מנגעים ויטורין לא מללת ואם תאמר
הכא משמע דכתנת מכפרת על דידיע
מאן קטליה וצבועות (דף ה.)
מלריך קרא למימר שאין שעיר
*המשחלה מכפר על דידיע מאן
קטליה ואמאי לריך קרא פשיטא
דהא כתנת מכפרת ומיכו יש לפרש
דיש חילוק צין ליצור לכל ישראל
דכתנת מכפרת אליצור ושעיר
*המשחלה על כל ישראל:

הדרן עלך המזבח מקדש
מאן קטליה בר קטלא הוא במזיד ולא אתרו ביה ולשון הרע אלשון הרע נמי
לא קשיא הא בצינעא הא בפרהסיא:

הדרן עלך המזבח מקדש

הדרן עלך המזבח מקדש

הגהות וצינונים

גמ' רבי דוסא אומר משום רבי יהודה, יעביץ. שם, למה נסמכה וכו', מהרש"א ח"א. שם, כתנות מכפרת וכו', מהרש"א ח"א. שם, מכנסים וכו', מהרש"א ח"א. שם, מעיני
ח"א. שם, אבנט וכו', מהרש"א ח"א. שם, חושן וכו', מהרש"א ח"א. שם, אפוד וכו', מהרש"א ח"א. שם, מעיל וכו', מהרש"א ח"א. שם, וציץ וכו', מהרש"א ח"א. שם
מצינו להן כפרה בקרבנות וכו', מהרש"א ח"א. רש"י ד"ה קנסות וכו', לשון וקלסא דנחשא, רש"י ר"ל בחילוף דטלג"ת. ד"ה מראות וכו', זלכנים של נתקי
מציין לעיין בר"ש שם. ד"ה למה נסמכה, כצו את אהרן זאת תורת העולה וכו', מהרש"א.

מסכת זבחים

וזה שאמר שהיה רצועה יוצאה מחלקו של יהודה לחלקו של בנימין, מפני שצריך שיהיה מתקשר זה בזה לגמרי, ואי אפשר רק אם רצועה יוצאת מחלקו של יהודה לחלק של בנימין. ואמר שהיה בנימין הצדיק מצער עליה (לטלטלה) [לנוטלה] ופי' דבר זה כי בנימין נקרא זאב יטרף שהוא טורף את הקדשים ומבקש לקבל קדושה, ולכך היה מצטער על הרצועה הזאת לבולעה ולטורפה, ודבר זה ידוע ממה שנאמר (בראשית מ"ט) בנימין זאב יטרף ולפיכך געשה אושפיוזן ר"ל מקבל כבוד השכינה בגבול שלו ג"כ כאשר הוא מצטער לקבל הקדושה. ודבר זה יש לך להבין מאוד, ויתבאר עוד לקמן אצל משכן של יוסף ע"ל.

דכתיב ובין כתפיו שכן, (שם נ"ד ע"ב). דרש רבא מאי דכתיב וילך הוא ושמואל וישבו בנויות וכו' ברמה וכי מה ענין נזיות אצל רמה אלא שהיו יושבין ברמה ועוסקין בנויו של עולם וכו' סבור למבנייה בעין עיטם ומירלי אמרי גיחתי ביה קליל כדכתיב ובין כתפיו שכן.

גמירי בחלקו של יהודה סנהדרי יתבי. ע"ל אצל משכן שילה ויתבאר דבר זה.

מזבח היה אוכל וכו'. יש לך לדעת כי בנימין הוא האחרון בשבטים, ויהודה הוא הראשון. אע"ג שראובן היה בכור, מ"מ כתיב (שופטים א') יהודה יעלה בתחלה והוא ראש בכל מקום, ולפיכך נחשב יהודה ראשון. והיה דגל יהודה במזרח והוא תחלה, ובנימין היה במערב שהוא האחרון, כשם שנקרא מזרח קדמה. ואע"ג שדגל דן צפוני מאסף כל המחנות, דבר זה ענין אחר שדן היה מאסף כל המחנות, אבל לענין הרוחות, נחשב בנימין אחרון כשם שהוא אחרון בשבטים.

ומפני כי ההתחלה והתכלית יש להן המעלה כאשר ידוע, כי ההתחלה יש לו חשיבות בפני עצמו, והתכלית יש לו חשיבות בפני עצמו. ומפני כך יש לדעת כי א"י שהיא באמצע העולם, והארץ שהיא כדורית מתקשר ההתחלה עם הסוף, ולכך היה גבול יהודה שהוא התחלה ובנימין הוא הסוף מתחברים ביחד בא"י, והיה בחלק יהודה שהוא התחלה מקצת מן המקדש, ובחלק בנימין מקצת רק בשביל כי התכלית שהוא השלמה יותר ראוי לקדושה, לכך היה עיקר המקדש בחלק בנימין.

פרק המזבח מקדש

כ"ג בבגדי כהונה דבר זה כפרה לכל ישראל, כי הכהן הוא כהן לכל ישראל ובמלבושי כהן מסלק החטאים מן ישראל כאשר מלבושים אלו לכבוד ולתפארת.

אמר ר' ענני בר ששון (שם). א"ר ענני בר ששון למה נסמכה וכו'. פי' בגדי כהונה שהם קדושי' והם לכבוד ולתפארת, כדכתיב ועשית בגדי

מה קרבנות מכפרין וכו'. פי' דבר זה, כי בגדי כהונ' ראוי שיהיו מכפרין וזה מפני כי החטאים דבקים באדם והם נחשבי' לו מלבוש, וכאשר

מתלבש האדם בבגדי קדש, כמו שהם מלבושי כהן, דבר זה מסלק החטא שהם נחשבים מלבושים צואים. ויש לדעת כי כל ישראל כאיש אחד, וכאשר מתלבש

(שם פ"ח ע"ב). א"ר ענני בר ששון למה נסמכה פרשת קרבנות לפרשת בגדי כהונה לומר לך מה קרבנות מכפרין אף בגדי כהונה מכפרין.

קודש לאהרן ולתפארתם הם מכפרים על החטאים שהם שקוץ ותעוב אשר האדם מתגאל [בהם]. וכאשר לובש בגדים אלו ובזה מסיר מן ישראל השקוץ והתעוב, ומסולקי מן התעוב והשקוץ הזה, ואמר כי כתונת מכפר על שפיכות דם, כי הכתונת הוא על גופו של אדם

על שפיכות דמים וכו' מכנסים מכפרין על גילוי עריות וכו' והמצנפת מכפרת על גסי הרוח וכו' אבנט מכפר על הרהור הלב וכו' חשן מכפר על הדינין וכו' אפוד מכפר על עבודת כוכבים וכו' מעיל מכפר על לה"ר מנין א"ר חנינא יבא דבר שבקול וכפר על קול הרע ציץ מכפר על עזות פנים.

והוא מקבל הראשון את הדם, ומשקץ ומטנף את המלבוש שהוא על גופו, וכאשר הוא מלביש את גופו במלבוש קדוש הזה מטהר ומקדש מן החטא הזה. ונראה כי החטאים הם בעניין [ג' חלקים] (כי מפני) כי האדם יש בו שלשה חלקים השכל והנפש והגוף, ובכל אלו שלשה חלקים האדם חוטא, אם בשכלו ואם בנפשו ואם בגופו. והאדם (אשר) יש בו שלשה חלקים וכל אלו שלשה חלקים הם נכילים באדם. (אשר יש בו אלו ג' חלקים) והחטא שהוא בשכל הוא ע"ז [כי בכל העבירות אין מחשבה] מצרפת למעש' חוץ מע"ז דכתיב למען תפוס ישראל בלבם זה מחשבת ע"ז, ולכך ע"ז הוא במחשבה השכלית, מה שאין כן בשאר עבירות. ושפ"ד הוא לנפש כי הדם הוא הנפש כי נפשו בדמו הוא, וכאשר שופך דם האדם והנפש הוא בדם הוא חוטא בנפשו. אמנם עריות וזנות חטא הזה הוא בגופו כאשר האדם עושה מעשה זנות, מעשה הזה מעשה בהמה [הוא], ולכך קרבנה של סוטה שזנתה שעשתה מעשה בהמה קרבנה שעורים שהוא (מעשה) [מאכל] בהמה ממש.

ולכך אלו שלשה חטאים בכל [מקום] הם נמנים יחד ע"ז ג"ע שפ"ד, ובאלו שלשה חטאים אמרו (סנהדרין ע"ד א') יהרג ואל יעבור. וזה כי אלו חטאים הוא מאבד חלק אחד משלשה חלקים אשר הם חלקי הנפש, ונחשב האדם כאשר חוטא באלו שלשה חטאים שהם חלקי הנפש, כאלו בטל ונאבד, וא"כ אם הוא רוצה לעבור כדי לקיים עצמו, הרי כאשר חוטא באלו שלשה ג"כ נחשב בטל ונאבד מן העולם אם כן לא ירויח דבר, ולכך יהרג ואל יעבור.

והרביעי מה שפועל האדם ע"י שלשה אלו חלקים, כי ע"י כל אלו שלשה הוא אדם, והאדם יש לו נפש המדברת, וזהו גדר האדם שיש לו הדבור, והדבור, האדם פועל ע"י כל אלו שלשה, כי אין הדבור בלא שכל האדם, שהרי הבהמה שאין בה

דעת אין בה הדבור. והדבור צריך שיהיה ע"י כח הנפש שפועלת תנועות הלשון, שהדבור על ידו. ונעשה הדבור ע"י גוף הוא הלשון בו נעשה הדבור. לכך כאשר חוטא האדם בלשון שהוא מדבר לשון הרע הוא עושה חטא ע"י כל החלקים. וזה שאמרו במסכת ערכין (ט"ו ב') תנא דבי ר' ישמעאל כל המספר לשון הרע וכו', וביאור זה כמו שהתבאר, כי אלו שלשה חטאים הם לחלקי האדם שיש בו שלשה חלקים, ובכל אחד חוטא בחלק אחד, ולשון הרע הוא חוטא בכל החלקים, כי האדם עצמו הוא חי מדבר אשר הוא כולל כל החלקים. ולפיכך תרגם אונקלוס (בראשית ב') ויהי האדם לנפש חיה שזה נאמר על כלל האדם אמר והוה נפש דאנשא לרוח ממללא, כי נפש המדברת היא כל האדם.

ולכך בבגדי כהונה היו אלו כתונת לכפר על שפ"ד, מכנסיים לכפר על ערוה, ואפוד הי' [מכפר] לעבודת ע"ז, מעיל לכפר על לשון הרע, שהי' משמיע קול. וכאשר היה מתלבש האדם שהוא כהן באלו בגדי כקודש, היה מסלק בזה כל החטאים אשר הם באדם, כי בגדי כהן קודש הם מסלקים החטאים שהם בגדים הצואים ומטהרים את האדם. **עוד** [יש] חטאים שהם ג"כ דומים לאלו חטאים, ואע"ג שאינם ממש שלשה חטאים, [אבל] הם

קרובים אל החטא הזה, וחטא גסות רוח הוא תולדות זנות ועריות, וכדאמרינן בפרק קמא דסוטה (ד' ב') הרי כי גסות רוח אף כי אינה עריות הרי מתיחס אל הזנות. והש"י רצה לטהר את האדם מן החטא הזה של הזנות לגמרי, והרהור הלב הוא תולדת ע"ז המהרהרים בהרהורים ובמחשבות רעות באמונה בדברים אשר שייכים אל האמונה, כמו שעושים איזה בני אדם שמפקפקים באיזה דברים וזהו הרהור הלב [כי] ראוי שיהיה האדם תמים באמונתו ולא ירהר אחר שום דבר, ודבר זה הוא תולדה של מינות וע"ז. ועוד המעוות את הדין ודבר זה תולדה של שפ"ד, [כי] כך נחשב אצל הדיין כאשר נוטה משפט דין אחד, וכן אמרו בפרק אחד דיני ממונות (סנהדרין ז' א') אמר ר' שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן כל דיין שנוטל ממון מזה ונותן לזה הש"י גובה ממנו נפשות שנאמר כי ה' יריב ריבם וקבע את קובעיהם נפש. ודבר זה כמו שאמרו בהגוזל בתרא (בבא קמא ק"ט א') אמר ר' יונתן כל הגוזל מחבירו שוה פרוטה כאלו נוטל ממנו נפשו שנאמר כן אורחות כל בוצע בצע את נפש בעליו יקח. ובדין נחשב עוד יותר כאשר אינו מדקדק בדין ובא לידי גזל, כיון שהיה לו לדקדק בדין ולירד לעומק הדין ולא עשה, נחשב זה כאלו גזלו ונוטל ממנו

נפשו. מפני כי אדם שמחיה נפ' נפשו לכך דין אצל הדיין שכן אין נחשב זה כ"כ נחשב בעיני דיין הש"י יורו דיין, ולכך נחש פנים מעיז כנג שקרים של לע (ט"ז ב') אמר מרא לית ביה כ"ש דאיכא ח דר' יוסי ס"ל לאחורי, כלום אף בפני מי ע הזרתי לאחורי אמר ג"כ בנ מ"מ העז פניו שקרים וכדוי הוא תולדה ש לאחורי לא יי איירי שהדבר לראות אם ב' לא היה רוצ שפיר לומר נהם שייכיב לכהן והם ב הם מכפרים צואים, והם שהוא ע

לא נתכהן ביאור דו התורה נת לאהרן ולבני בשמן המשח אפשר לא אהרן בלבד רק אם לא קדושתו נמ ובניו שלא כי יותר עד יותר, ואילו

עד שעשה מעשה זה ואז נראה שהוא ראוי לכהונה, ודבר זה כאלו נולד בקדושה כאשר נראה בו קדושת כהונה.

וסבר ר' חנינא בזה שהיה מקנא לכבוד הש"י די היה לכהונה, כי הכהן עושה שלום בין הש"י לישראל וכדכתיב בקנאו את קנאתי בנוקמו את נקמתי ולא כליתי את בני ישראל וגומר. והנה עשה שלום בין הקב"ה ובין ישראל, ומפני כך ראוי שיהיה כהן כי כל כהן עושה שלום בין הקב"ה ובין ישראל ע"י קרבנות שלו. ורב אשי סבר עד שעשה שלום בין ישראל, כי דבר זה עצם הכהן ג"כ שעושה שלום בין ישראל מקשה ומאחד אותם כאשר יש להם כהן אחד ודבר זה מבואר כי ישראל כאשר יש להם כהן אחד הם עם אחד ודבר זה בארנו במסכת אבות (פ"א) אצל הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום ע"ש כי הארכנו בזה.

ועכשיו הוא כהן וכו'. (שם ק"ב ע"א). ר"ש בן יוחאי וא"ת מה ענין עונש זה אל מה שלא רצה ללכת בשליחות המקום, ויש לומר דאם היה הולך בשליחות ברצון, נראה שהוא מוכן לשליחות אל

ישראל וראוי היה להיות כהן ג"כ כי הכהן שליח ישראל לאביהם שבשמים. אבל עתה [שאין אתה] הולך מרצון אין אתה ראוי לכהן, אבל אהרן ראוי לכהן ויש בזה עוד טעם נכון ועיין בפ"ק דסוטה.

לא נתכהן משה אלא ז' ימי מילואים. כי משה היה עיקר בבנין המשכן ובעשייתו והוא הקים אותו, וכשם שהקים אותו כך היה משה המקריב. וי"א דלא פסקה כהונה ממשה רק מזרעו של משה פסקה, סבר מעלין בקודש ולא מזרידין.

סטרן ויצא, פירוש מפני שכתוב (משלי י"ב) יש בוטה כמדקרת חרב, וכך יש דבור שסוטר אותו על פניו וכתוב (דברים כ"ז) ארור מכה רעהו בסתר, שקרא מכה הדברים שמדבר בו. וכך כאן יקרא מה שדבר נגדו קשות ובפרט נגד המלך.

נפשו. מפני כי כל פרוטה הוא להחיות נפשו אל אדם שמחיה נפשו מממונו, וכאשר נוטל חיותו נוטל נפשו, לכך דין שקר הוא תולדה של שפ"ד. ובפרט אצל הדיין שכן [יהיה] נחשב בעיניו, ואף אם הגזלן אין נחשב זה כ"כ בעיניו, אבל אצל הדיין יהיה כ"כ נחשב בעיניו כאלו נוטל נפשו, כי מאחר שהוא דיין הש"י יורד עמו יותר לעומק הדין במה שהוא דיין, ולכך נחשב זה יותר כאלו נוטל נפשו. ועזות פנים מעיז כנגד האדם ומדבר בפניו עליו דברים שקרים של לשון הרע. וכמו שאמרו במסכת ערכין (ט"ו ב') אמר רב פפא כל מלתא דמתאמרא באפי מרא לית ביה משום לישנא בישא אמר ליה אביי כ"ש דאיכא חוצפא ולישנא בישא א"ל אנא כי הא דר' יוסי ס"ל דאמר ר' יוסי לא אמרתי דבר וחזרתי לאחורני. כלומר שכל דברי שדברתי הייתי אומר אף בפני מי שאמרתי עליו, וכאשר אמרתי דבר לא חזרתי לאחורני לראות אם בעל הדבר שם רק הייתי אומר ג"כ בפניו ואם כן בפניו אינו לשון הרע. מ"מ העו פנים אשר הוא מעיז כנגדו ומדבר דברים שקרים ובודים אף אם אינו לשון הרע גמור מ"מ הוא תולדה שלו. ומה שאמר לא אמרתי דבר וחזרתי לאחורני לא יקשה סוף סוף אמר כנגדו, בודאי התם איירי שהדברים הם אמת ואפ"ה אם יתוור לאחורני לראות אם בעל דבר שם היה זה לשון הרע כאשר לא היה רוצה לומר לפניו כך יראה. ומ"מ נוכל שפיר לומר כי אלו דברים שזכר אין צריך לומר שהם שייכים זה לזה, רק כיון שאלו בגדים הם לכהן והם בגדי קודש שציוה הש"י שילבש הכהן הם מכפרים ומסלקים החטאים שלבש האדם בגדי צואים, והם מסלקים אלו בגדים המתועבים מה שהוא שייך לאלו בגדים כמו שהתבאר (*).

לא נתכהן פינחס וכו'. (שם ק"א א"ב). א"ר אלעזר ביאור דבר זה, כי התורה נתנה הכהונה לאהרן ולבניו והם נמשחו בשמן המשחה, ואם היה אפשר לא נתכהן רק

אהרן בלבד, מפני כי הנולד בכהונה יותר קדוש, רק אם לא נמשח רק אהרן ולא יהיה לו בנים אחר קדושתו נמצא הכהונה בטילה ולכך נתכהן אהרן ובניו שלא תהא הכהונה בטלה. אבל בני בניו לא, כי יותר עדיף הנולד בקדושת כהונה כי זהו קדושה יותר. ואילו פינחס לא נולד בקדושה, לכך לא נתכהן

ה שיהיה ע"י כח שהחיה על ידו. כי נעשה הכהונה. והיא מדבר לשון לקיב. ית שאמרו דברי יחזקאל ית בני שהתבאר, י הארב שיש בו כחלק אהרן ולשון האדם עצמו הוא קיב. ולפיכך הרגם לנפש היה שזה נפש דאנשא לרוח יא כל האדם. כהונת לכפר על ערותו ואפוד ה' ול לשון הרע, שהי האדם שהוא כהן בזה כל החטאים קודש הם מסלקים טהרים את האדם. מים לאלו חטאים, חטאים, [אבל] הם ז רוח הוא תולדות מא דסוטה (ד' ב') צריכות הרי מתיחס ז האדם מן החטא הלב הוא תולדת נבות רעות באמונה ינה, כמו שעושים דברים וזהו הרהור מים באמונתו ולא ה הוא תולדה של יין ודבר זה תולדה הדיין כאשר נוטה אחד דיני ממונות זל בר נחמני אמר ית ונותן לזה הש"י י יריב ריבם וקבע מו שאמרו בהגזל ר' יונתן כל הגזל ממנו נפשו שנאמר נפש בעליו יקח. ו מדקדק בדין ובא בדין ולירד לעומק ו גזלו ונוטל ממנו

(*) ע' נתיב הלשון פ"א.